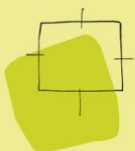

Bijlage 2. Voortoets

Voortoets Nbw 1998

Zelfpluktuin en zonneveld Hoorn

BügelHajema

Plek voor ideeën

Voortoets Nbw 1998
Zelfpluktuin en zonneveld Hoorn

Inhoud

Rapport

16 december 2015
Projectnummer 554.03.00.01.00.01

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Project	7
	2.1 Beschrijving projectgebied	7
	2.2 Het project	8
3	Natura 2000	11
4	Toetsing	15
5	Conclusie	19
6	Literatuur	21

Inleiding

Zelfzelfpluktuin Groenhof is voornemens om op het terrein van de zelfpluktuin nabij Hoorn bedrijfsbebouwing en een bedrijfswoning te realiseren. Daarnaast is de Terschellinger energie coöperatie (TEC) voornemens op het oostelijk deel van het terrein van zelfpluktuin Groenhof een zonneveld te realiseren. De beoogde locaties zijn momenteel in gebruik als boomgaard en weiland. De ontwikkelingen passen niet binnen het huidige bestemmingsplan. Derhalve is voor beide ontwikkelingen een nieuw bestemmingsplan noodzakelijk. In dit kader is inzicht gewenst of de ontwikkelingen leiden tot negatieve effecten op beschermde natuurgebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

AANLEIDING

De voorliggende rapportage is geschreven als Voortoets in het kader van de Nbw 1998. Het begrip 'Voortoets' komt niet als zodanig voor in de Nbw 1998. Het begrip wordt in de praktijk echter veel gebruikt als naam voor een globale toetsing waarmee een indicatie wordt verkregen van de mogelijke negatieve gevolgen van een activiteit op in het kader van de Nbw 1998 beschermde Natura 2000-gebieden. Door een Voortoets uit te voeren, wordt de vraag beantwoord of er een kans bestaat dat de activiteit verslechtering en/of significante verstoring met zich meebrengt, ofwel dat er een vergunningsplicht is. De provincie Fryslân is in het kader van de Nbw 1998 het bevoegd gezag voor de betreffende Natura 2000-gebieden.

VOORTOETS

Luchtfoto met ligging zelfpluktuin Groenhof (roze)
(bron: Google Earth, d.d. 23-11-2015)

Project 2

2.1

Beschrijving projectgebied

De ontwikkelingen hebben plaats op het terrein van zelfzelfpluktuin Groenhof. De locatie waar de bedrijfsbebouwing is voorzien betreft een boomgaard met pruimenbomen. De boomgaard grenst aan de zuid- en westzijde aan de zelfpluktuin. De locatie waar het zonneveld is voorzien is in de huidige situatie in gebruik als weiland voor pony's. Rondom het weiland en ten noorden van de boomgaard staan elzensingels waarlangs greppels zijn gelegen.

ZELFPLUKTUIN

Als figuur 1, is een luchtfoto met de ligging van het projectgebied opgenomen.

Figuur 2. Boomgaard

Figuur 3. Locatie zonneveld

SEIZOENSGEBONDEN

Zelfpluktuin Groenhof bestaat al 30 jaren en heeft een groeiend aantal bezoekers. Deze komen naar de zelfpluktuin voor het zelf plukken en kopen van fruit en groente. De activiteiten in de zelfpluktuin vinden voornamelijk plaats buiten het winterseizoen. De zelfpluktuin is voor publiek geopend in de maanden juni t/m half september. Het weiland zal jaarrond beweid worden.

DUINGEBIED

De zelfpluktuin ligt aan de noordzijde op korte afstand van het duingebied Duinen Terschelling. Tussen de zelfpluktuin en de duinen ligt een fietspad. De afstand tot de locaties waar ontwikkelingen zijn voorzien is ongeveer 50 meter. Het duingebied heeft ter hoogte van het projectgebied een breedte van ongeveer 1,5 km. Dit natuurgebied is alleen te betreden via wegen en paden.

2.2

Het project

Men is voornemens om in de zelfpluktuin nieuwe bedrijfsbebouwing en een bedrijfswoning te realiseren. Tevens is op het oostelijk deel van het terrein de realisatie van een zonneveld voorzien. Beide ontwikkelingen passen niet binnen het vigerende bestemmingsplan.

Er bestaan plannen om buiten de zomermaanden workshops aan te bieden in de bedrijfsbebouwing en in het pand groente en fruit te verwerken tot producten die verkocht kunnen worden. In koelcellen zal groente en fruit worden opgeslagen waardoor de oogst maximaal benut kan worden. Als gevolg van de ontwikkelingen zal het aantal bezoekers aan de zelfpluktuin buiten de zomer-

periode naar verwachting toenemen. De aanleg van een zonneveld heeft geen toename van menselijke activiteit tot gevolg.

Parkeergelegenheid is in de huidige situatie al aanwezig. De verlichting op het terrein zal summier zijn, hooguit bestaande uit een aantal kleine gevelarmaturen nabij deuren. Er komen geen grote en hoge lichtmasten op het terrein of aan de gevels.

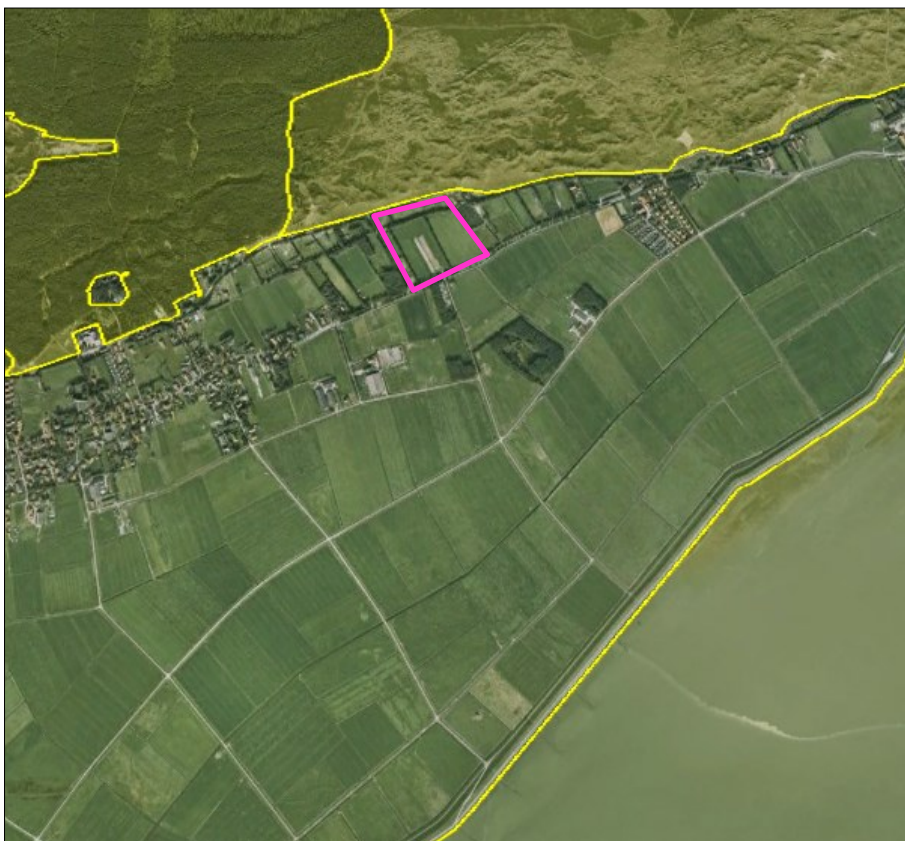
Als figuur 4, is de inrichtingsschets van de beoogde toekomstige situatie opgenomen.

Figuur 4. Inrichtingsschets toekomstige zelfpluktuin (blauw omrand) met in groen de locatie voor bedrijfsbebouwing en in geel het zonneveld

Natura 2000 3

Op korte afstand van het projectgebied ligt aan de noordzijde het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling. Figuur 5 geeft een overzicht van de ligging van het beschermde gebied nabij het projectgebied.

Figuur 5. Ligging plangebied (roze) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (gele gebieden)
(bron: kaartenmachine ministerie EZ)

De duinen van Terschelling behoren - samen met die van Vlieland - tot de kalkarmste gebieden van ons land. Het Natura 2000-gebied bestaat uit het gehele duingebied op Terschelling gelegen langs de noordrand van het eiland. Het grenst aan de oostzijde aan het gebied het Groene Strand en aan de westzijde aan het gebied de Boschplaat. Deze beide aangrenzende gebieden behoren tot het Natura 2000-gebied Waddenzee.

INTRODUCTIE

Duinen Terschelling is op 24 maart 2000 aangewezen als Vogelrichtlijngebied en op 7 december 2004 aangemeld als Habitatrichtlijngebied. Het gebied is op 26 februari 2009 door de minister van LNV (nu EZ) definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. Gedeputeerde Staten van de Provincie Fryslân is verant-

STATUS

woordelijk voor het opstellen van het beheerplan. Voor Terschelling is inmiddels een ontwerp beheerplan beschikbaar.

DOELSTELLING

In tabel 1 is een overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling per zogenoemd habitattype¹ opgenomen.

Tabel 1. Overzicht van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling (bron: Essentietabel Duinen Terschelling, ministerie van EZ)

habitattypen	doelstellingen		
	oppervlakte	kwaliteit	
H1310A	Zilte pionierbegroeiingen (zeekraal)	=	=
H1310B	Zilte pionierbegroeiingen (zeevetmuur)	=	=
H1330A	Schorren en zilte graslanden (buitendijks)	=	=
H2110	Embryonale duinen	=	=
H2120	Witte duinen	=	=
H2130A	Grijze duinen (kalkrijk)	=	=
H2130B	Grijze duinen (kalkarm)	>	>
H2130C	Grijze duinen (heischraal)	>	>
H2140A	Duinheiden met kraaihei (vochtig)	=	>
H2140B	Duinheiden met kraaihei (droog)	=	>
H2150	Duinheiden met struikhei	=	=
H2160	Duindoornstruwelen	=	=
H2170	Kruipwilgstruwelen	= (<)	=
H2180A	Duinbossen (droog)	>	>
H2180B	Duinbossen (vochtig)	>	>
H2180C	Duinbossen (binnenduinderand)	=	=
H2190A	Vochtige duinvalleien (open water)	>	>
H2190B	Vochtige duinvalleien (kalkrijk)	>	=
H2190C	Vochtige duinvalleien (ontkalkt)	>	>
H2190D	Vochtige duinvalleien (hoge moerasplanten)	=	=
H6230	Heischrale graslanden	>	>
H91D0	Hoogveerbossen	>	>
habitatsoorten			
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=
H1903	Groenknolorchis	=	=
broedvogelsoorten			
A004	Dodaars	=	=
A081	Bruine Kiekendief	=	=
A082	Blauwe Kiekendief	>	>
A137	Bontbekplevier	>	>
A138	Strandplevier	>	>
A195	Dwergstern	>	>
A222	Velduil	>	>
A275	Paapje	>	>
A277	Tapuit	>	>
A295	Rietzanger	=	=

= : behoudsdoelstelling
 > : verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
 =(<) : Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft "ten gunste van" formulering

¹ Een habitattype is een ecosysteemtype op het land of water met karakteristieke geografische, abiotische en biotische kenmerken, die zowel geheel natuurlijk als halfnatuurlijk kunnen zijn.

Uit de Habitattypenkaart (bron: ontwerp Natura 2000-beheerplan Terschelling) blijkt dat de duinen direct ten noorden van de zelfpluktuin betrekking hebben op het habitattype Grijze duinen (H2130B) en in mindere mate op het habitattype duinen met kraaihei (H2140B). Typische soorten voor deze gebieden betreffen diverse plantensoorten, mossoorten, vlindersoorten en sprinkhaan-soorten. Dit betreffen soorten waarvan het leefgebied geheel in het duingebied ligt. Daarnaast zijn velduil en tapuit typische soorten voor het gebied Grijze duinen. Deze vogelsoorten zullen ook buiten het Natura 2000-gebied een deel van hun leefgebied hebben.

GRIJZE DUINEN
EN DUINEN MET KRAAIHEI

Toetsing

4

De zelfpluktuin maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000-gebied, maar ligt er wel dicht bij (zie figuur 5). De afstand met het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling bedraagt enkele meters. De locaties waar ontwikkelingen zijn voorzien liggen op een afstand van 50 meter tot de duinen.

De afstand tot het Natura 2000 gebied Waddenzee bedraagt circa 900 meter. Gezien de aard van de ontwikkelingen zijn op deze afstand op voorhand geen effecten te verwachten. Navolgende toetsing betreft dan ook enkel een toetsing aan het Natura 2000-gebied duinen Terschelling.

In de gebruiksfase van de ontwikkelingen zijn mogelijk toenames te verwachten van licht, geluid en activiteiten in het algemeen. In de aanlegfase kan vooral sprake zijn van een hogere geluidsbelasting. Natura 2000-instandhoudingsdoelen kunnen hier in meer of mindere mate gevoelig voor zijn. In deze Voortoets zullen de effecten van de betreffende verstoringfactoren worden besproken.

Voor een verkenning naar kansen op mogelijke significante effecten is gebruik gemaakt van de Effectenindicator (2) van het Ministerie van EZ. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren, gebaseerd op absolute getallen voor biotische randvoorwaarden en kennis van ruimtelijke randvoorwaarden. Deze informatie is indicatief. Hierna (in figuur 6) is de opgave van de Effectenindicator voor het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling opgenomen.

EFFECTENINDICATOR

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten																	
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door licht	Verstoring door geluid	Verdroging	Verontreiniging	Versnippering	Oppervlakteverlies	
Zilte pionierbegroeiingen	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■									
Slijkgrasvelden	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■									
Schorren en zilte graslanden	■	■	■	■	☒	☒	☒	■	■									
Embryonale duinen	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Witte duinen	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
*Grijze duinen	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
*Duinheiden met kraaihei	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
*Duinheiden met struikhei	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Duindoornstruwelen	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Kruiwilgstruwelen	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Duinbossen	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Vochtige duinvalleien	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
*Heischrale graslanden	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	☒	☒	■	■									
Drijvende waterweegbree	■	☒	■	■	☒	☒	☒	■	■									
Groenknolorchis	...	☒	☒	☒	☒	■	■									
Blauwe Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bontbekplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Bontbekplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Bruine Kiekendief (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Dodaars (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Dwergstern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Paapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Rietzanger (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Strandplevier (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Strandplevier (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Tapuit (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...
Velduil (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	...

- zeer gevoelig
- gevoelig
- niet gevoelig
- ☒ n.v.t.
- ... onbekend

Figuur 6. Opgave van de Effectenindicator. De selectie is uitgevoerd op gebied 'Duinen Terschelling' en activiteit 'Woningbouw' (bron: ministerie van EZ)

Hieronder worden de storingsfactoren besproken.

Oppervlakteverlies/Versnippering

Uit de opgave van de Effectenindicator blijkt dat de betreffende habitattypen en soorten gevoelig zijn voor oppervlakteverlies: afname beschikbaar oppervlak habitattypen. De zelfpluktuin ligt echter niet binnen de begrenzing van het beschermde gebied. Een direct verlies aan oppervlakte of versnippering van het beschermde gebied is dan ook niet aan de orde.

De realisatie van een zonneveld met een oppervlakte van circa 1,5 Ha heeft wel tot gevolg dat dit gebied minder geschikt zal zijn als foerageergebied voor vogels. De zelfpluktuin heeft voor velduil en tapuit slechts een matige functie als foerageergebied. Daarnaast is de aantasting van het oppervlakte gering ten opzichte van het totaal aan beschikbaar foerageergebied in de omgeving.

Verontreiniging

Uit de opgave van de Effectenindicator blijkt dat de betreffende habitattypen en soorten gevoelig zijn voor verontreiniging. Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. In dit kader is onder meer de Waterwet van toepassing. Het is niet te verwachten dat er als gevolg van het project verontreiniging zal optreden.

Verstoring door geluid

Zoals uit de opgave van de Effectenindicator blijkt, is verstoring door geluid niet van toepassing op habitattypen. Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor geluid.

Toename van geluid tijdens de gebruiksfase is aan de zijde van de duinen vanwege de ligging van de nieuwe bebouwing zeer beperkt. Geluid wordt door elzensingels afgeschermd. Een toename van geluid is in de aanlegfase wel te verwachten. Aangezien er geen grootschalige bouwwerkzaamheden worden voorzien, blijft de geluidstoename in dit kader beperkt.

Verstoring door licht

Zoals uit de opgave van de Effectenindicator blijkt, is verstoring door licht niet van toepassing op habitattypen. Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan wel tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden.

Verlichting aan de zijde van de duinen is vanwege de oriëntatie van de bebouwing zeer beperkt. Er worden geen grote lichtarmaturen gebruikt. Op de locatie van het zonneveld wordt geen verlichting geplaatst. Licht wordt daarnaast richting het beschermde gebied afgeschermd door boomsingels.

Verstoring door trilling

Zoals uit de opgave van de Effectenindicator blijkt, is verstoring door trilling niet van toepassing op habitattypen. Tevens blijkt dat de betreffende soorten niet gevoelig zijn voor verstoring door trilling.

Bij de aanleg van de woning en bedrijfsbebouwing alsmede het zonneveld is bovendien geen sprake van heien (belangrijke factor die trilling veroorzaakt).

Optische verstoring

Uit de opgave van de Effectenindicator blijkt dat de betreffende habitattypen gevoelig zijn voor optische verstoring. Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor optische verstoring. Optische verstoring vanaf de nieuwe woning en bedrijfswoning wordt richting het beschermde gebied grotendeels afgeschermd door houtsingels. In de aanlegfase zal sprake zijn van menselijke activiteit op de locatie van het zonneveld, in de gebruiksfase echter niet.

In de huidige situatie is er ook al sprake van optische storing door menselijke aanwezigheid in de zelfpluktuin. De toename aan menselijke activiteit is gering, blijft beperkt tot de locatie van de zelfpluktuin en heeft geen uitstralende werking op het Natura 2000-gebied. Voor het gebied aangewezen soorten zullen derhalve niet aangetast worden op dit punt.

Zeer gevoelige soorten als bontbekplevier, dwergstern en strandplevier hebben hun leefgebied bovendien in andere delen van het Natura 2000-gebied duinen Terschelling. Het betreft soorten van vegetatie arme of kale gebieden. Het leefgebied van deze soorten ligt langs de kust en op het wad.

Verstoring door mechanische effecten

Uit de opgave van de Effectenindicator blijkt dat de betreffende habitattypen gevoelig zijn voor verstoring door mechanische effecten. Onder mechanische effecten vallen verstoring door betreding, golfslag, luchtwervelingen etc. die optreden ten gevolge van menselijke activiteiten.

Oppervlakteverlies zou indirect kunnen optreden door betreding van nabijgelegen kwetsbare habitattypen, buiten de paden. Als gevolg van de ontwikkelingen neemt het aantal bezoekers wel toe maar het is niet te verwachten dat hierdoor ook meer mensen het beschermde gebied in zullen trekken. Mensen bezoeken de zelfpluktuin voor een gerichte activiteit op het terrein zelf en niet als uitvalsbasis voor wandelingen in de omgeving.

Conclusie 5

Natuurlijke habitats

Het project is getoetst aan de ecologische waarden van het Natura 2000-gebied 'Duinen Terschelling'. Naar de aard van de activiteiten zullen eventuele negatieve effecten zich beperken tot het habitatype H2120 'Grijze duinen' en H2140B 'Duinen met kraaihei'. Deze habitatypes wordt aangetroffen langs de zuidrand van het duingebied ter hoogte van de zelfpluktuin en enkele tientallen meters noordwaarts. Verder noordwaarts ligt tevens het habitatype vochtige duinvalleien. De locatie van de zelfpluktuin ligt ten zuiden van dit habitatype. De activiteiten hebben geen negatieve invloed op de omvang en kwaliteit van de habitatypes H2120 'Grijze duinen' en H2140B 'Duinen met kraaihei'.

De werkzaamheden in de aanlegfase zijn van tijdelijke aard. Al gevolg hiervan is een tijdelijke toename van geluid en optische verstoring te verwachten. In de gebruiksfase is een toename van bezoekers buiten de zomerperiode te verwachten. De effecten zijn zeer beperkt en leiden gezien de bufferwerking van de houtsingels niet tot een negatief effect. Ten opzichte van het huidig gebruik worden dan ook geen negatieve effecten verwacht.

Gelet op het voorgaande is verstoring en verslechtering van de aangewezen en betrokken habitatypes door de werkzaamheden nabij het Natura 2000-gebied 'Duinen Terschelling' uitgesloten.

Natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarde

Het project leidt niet tot negatieve effecten op het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het nabij gelegen gebied.

Eindconclusie

Op grond van het voorgaande kan met zekerheid gesteld worden dat het project het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling niet in gevaar zal brengen.

L i t e r a t u u r

6

1.

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k84

Op deze pagina vindt u de meest actuele documenten en kaarten met betrekking tot de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Duinen Terschelling.

2.

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1

De effectenindicator 'Natura 2000 - ecologische randvoorwaarden en storende factoren' is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, vergunningverleners en planmakers die te maken krijgen met activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden.

3.

http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/profielen/habitattypen/profiel_habitattype_2130.pdf

http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/profielen/habitattypen/profiel_habitattype_2140.pdf

Het Natura 2000 profielendocument is een achtergronddocument van het ministerie van LNV (nu EZ). Het document geeft een toelichting op verschillende ecologische kenmerken en vereisten van het betreffende habitattype. Het profielendocument geeft een beschrijving op landelijk niveau.

Colofon

Rapport

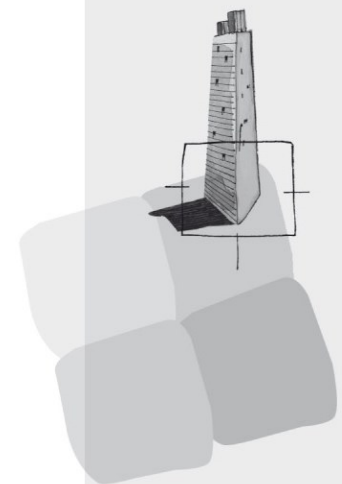
BügelHajema Adviseurs b.v.
Mevrouw A. Schwab

Projectleiding

BügelHajema Adviseurs b.v.
De heer B. van der Veen

Projectnummer

554.03.00.01.00.01

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort